

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Candidatus Abbreviatus Jurisprudentiae Sacrae, Hoc Est,
Juris Canonici, Secundum Gregorii Papae IX. Libros V.
Decretalium Explanati Summa, Seu Compendium**

Pichler, Vitus

Augustae Vindel., 1733

Titulus XXIV. De Clerico Venatore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63462](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63462)

ratione tamen infirmi adhuc Iudicii possunt & solent mitius plecti, mutatâ v. g. pœnâ mortis infirmitationem, vel pœnâ mortis qualificatâ in simplicem, per *l. 38. §. 4. & l. 108. ctt.*

- 4 Dico 3. Si filius nihil habet proprii, v. g. nec peculium castrense nec quasi, non tenetur, nec condemnari potest pater ad pœnam pecuniariam pro eo exsolvendam, modò delicti particeps non fuerit, vel in correptione filii non culpabiliter negligens, vel ex delicto filii non sit factus dominus. *l. 26. ff. l. 22. C. de pœn.* ubi habetur, quòd nemo alienæ culpæ debeat esse succedaneus, & delicta suos tenere debeant authores. Neque patet tenetur filio dare Legitimam, ut indè exsolvat multam; quia sicut hæreditas, ita & Legitima, non debetur filio à patre vivente. *l. 1. §. 21. ff. de Colat.* Igitur filius, nihil habens, non in arce, sed in cute, vel alio modo plectendus est.

TITULUS XXIV.

De Clerico Venatore.

SUMMARIUM.

1. *Venatio quid & quoruplex.*
2. *An prohibita Clericis.*
3. 4. *An Principes eam prohibere possint Subditis ac sibi solis reservare.*
5. *An ob actionem turpem possit accipi, retineri, vel etiam exigere pretium, vel lucrum.*
6. *Notatur D. Gletle.*

1 **V**enatio in genere est persecutio & occisio animalium, quæ in sua adhibent libertate naturali existunt, & in nullam do-

dominio. Complectitur tres species. 1. *Venationem specificè* acceptam, qua quis persequitur & occupat feras terrestres, lepores, vulpes, cervos, apros &c. 2. *Aucupium*, quo volucres in aëre. 3. *Piscationem*, qua pisces in aquis. Venatio specificè accepta, seu *saltuosa*, dividitur in Clamorosam seu Clamosam, & in Quietam & Placidam. *Clamosa* est, quæ fit cum magno hominum canumque numero, clamore, tumultu, armorum apparatu, magna ferarum cæde &c. *Quieta, Placida, vel Modesta*, quæ, quamvis non excludat retia & canes, exercetur tamen sine magnis clamoribus, strepitu, & crudeliori ferarum cæde, cum exiguo hominum & canum numero.

Dico I. Venatio Clamorosa Clericis & personis Ecclesiasticis de Jure Canonico est prohibita; non item Quieta, Modesta, & Moderata. Text. gl. & DD. in c. 1. & 2. h. t. Clem. 1. §. porro. de Statu Monach. Trid. s. 24. c. 12. de ref. in quo ultimo ipsis prohibentur solum illicitæ venationes, quæ nimirum valde abstrahunt ab Officiis Divinis, tempus optimum suffurantur, gravitatem ac modestiam Clericalem vel Religiosam dedecent, quietem turbant, ac aliquam belli speciem aut feritatem præferunt, quæ fuerunt rationes prohibendi. Interim tamen etiam Venatio clamorosa, si non sit nimis frequens, careat scandalo, & fiat sine magno temporis dispendio ad Officium cultumque Divinum ordinati, sive fiat ex recreatione, sive ex spe utilitatis, per Consuetudinem potest fieri licita, præsertim apud personas Ecclesiasticas in temporali quoque altiori dignitate constitutas, cum intrinsecam malitiam non habeat. Et talis

Pars II.

Yy

Con-

Consuetudo videtur actu in quibusdam locis vige-
gere: per quam à fortiori abrogata sunt pœna
in Clericos venatores in *d. c. 1. statuta. Wagen-*
reck ibid.

- 4 Dico 2. Licitè possunt Principes suis Subditis
prohibere venationem, ac sibi, & suæ recreationi
reservare, ex justis causis, v. g. ne subditi seden-
do feras negligant agriculturam, opificia, aliæque
negotia Reipublicæ necessaria, ne nimium affe-
scant armis cum periculo seditionis &c. Et se-
dum hoc jus tribuit Principibus vel consuetudo
& præscriptio, vel voluntaria subditorum cessat
&c. 2. Graviter tamen per se non peccat subdi-
tus unam vel alteram vel paulò plures feras con-
tra prohibitionem Principis capiendo, imò pro-
babiliter nec venialiter (si contemptus legis &
alia absint, ex quibus oriri posset etiam grave
peccatum, v. g. si inde quis subeat periculum gra-
vis multæ, vel exilii, cum detrimento conjugum
& liberorum, si faciat cum magno neglectu rei ho-
mesticæ &c.) cum ex communi sensu & usu ho-
jusmodi leges habeantur pro merè pœnalibus, &
Principes censeantur esse contenti pœnis, quas lo-
tuunt in fericidas, seu feripetas, *Wildpret-
Schitzen* si deprehendantur. 3. Minus peccat
contra Justitiam per se, quia prohibitio non fit
datur in jure proprietatis, & feræ in nullius sunt
dominio. Unde 4. nec datur obligatio restituendi
di feram, vel æquivalens, quia feræ sunt præter
occupantis, & earum acquiritur dominium. Ne-
que Principes ex magnificentia sua urgent restitu-
tionem, & subditi ad eam se non obligari com-
muniter judicant, tam venantes quam ementes
feram, vel feras.

Objic. 1. Venatio Jure Naturali & Gentium cuius est libera, quia feræ, antequam capiantur, in nullius sunt dominio, & cedunt primò occupanti. §. 12. *Inst. de R. D. l. 1. ff. de acquir. rer. dom.* ergo Principes eam prohibere, & sibi solis reservare nequeunt. 2. Nemo debet sentire commodum ex suo delicto. *l. 12. §. 1. ff. de furtis.* Sed contra prohibitionem Principis venantes, si fierent domini ferarum, nec tenerentur ad restitutionem, sentirent commodum ex suo delicto. R. ad 1. Illud Jus Naturale & Gentium est merè permissivum circa rem de se indifferentem: quod autem est Juris Naturalis & Gentium permissivi, à Jure Positivo prohiberi vel præcipi potest pro exigentia boni publici. Ad 2. In *d. l.* solùm negatur actio forensis in materia Legibus prohibita; nam textus sic habet: *nemo de improbitate sua consequitur actionem.* In alio sensu fallit axioma, ut patet in turpi lucro, quod v. g. facit fœmina ex prostitutione corporis. Sed occasione hujus instantiæ.

Quæres, an ergo ex opere illicito possit obtineri lucrum, v. g. an fœmina pecuriam pro concesso sui corporis illicito usu pactam accipere, acceptam retinere, aut etiam promissam instituta actione in Judicio exigere possit? R. 1. accipere, & acceptam retinere, juxta plerosque validè potest ac licitè, ita ut danti repetitio non detur. Text. & DD. in *l. 4. §. 3. ff. de condict. ob turp. caus.* R. tamen 2. Actio ad promissam pro opere turpi mercedem in Judicio exigendam probabiliùs ipsi non datur. Ita multi & graves DD. quos inter Duarenus ad *tit. de condict. ob turp. caus. Pand. c.*

3. ait, id vulgo receptum esse. Perez eod. tit. C. n. 3. talem actionem habet pro indecenti. Conspirant Zas. Hilliger, Hahn ad Wesenbec. Bachov, Struv. apud & cum Brunem. ad d. tit. C. n. 14. & ad ff. l. 4. §. 3. ubi ex professo refutat Covarr. præcipuum adversarium ejusque sequaces. Prob. 1. ex l. 5. C. de condict. ob turp. caus. quæ sic pronuntiat: *quamvis soluta quantitatis cessat repetitio, tamen ex hujusmodi stipulatione contra bonos mores interposita denegandas esse actiones, jura auctoritate demonstratur*: ergo generaliter non quam Jura concedunt actionem ex pacto turp. quale utique, & quidem ex utraque parte patitur, est, si pactum & promissio mercedis fiat pro & propter illicitum corporis usum, Lege Naturæ Divino & Humano prohibitum. Confirmatur 1. et l. 1. C. eod. ubi absolvi jubetur, qui ex tali turp. promissione vel cautione interposita convenit. Confirmatur 2. ex l. 12. §. 1. cit. Confirm. 3. Tali promissio turpis ab initio fuit nulla (sicut promissio usuræ illicitæ) §. quod turpi Inst. de Inst. §. 1. l. 35. l. 123. ff. de V. O. ergo nullum produxit effectum, adeoque nec obligationem naturalem, nec civilem seu actionem. Prob. 2. Etiam apud adversarios receptum est, & ut ait Covarr. probatissimi Juris, quod femina exigere in judicio nequeat promissam sibi mercedem pro concessu corporis usu, qui Lege Humana quoque prohibetur, damnatur, & punitur, ut si uxor pro adulterio, consanguinea pro incestu &c. paciscatur pretium, licet accipere & acceptum retinere valeat. D. Christoph. de Chlingensperg in tract. de condict. c. 3. assert. 33. n. 8. 9. ex l. 5. cit. & l. 123. ff. de V. O.

V. O. Atqui in Imperio Romano-Germanico, ubi meretricium & lupanaria non tolerantur, prohibentur etiam, & puniuntur, fornicationes. *Reformatio Politica de anno 1548. tit. Von leichtfertiger Beywohnung/ & de anno 1577. tit. 26.* Consonant passim Statuta & Consuetudines locorum. Confirmatur ex Praxi: quis enim audit unquam hujusmodi actionem proponi in Judicio? Nec ego cuiquam suaserim; nam pro certo habeo, non solum nihil indè consecuturam tam procaetem foemina, sed etiam debite puniendam esse.

Objic. 1. In *cit. l. 5.* in qua maximè confidimus, sermo est de lenocinio, quo prostituatur uxor pro mercede, consequenter illud pactum ex utraque parte est turpe: econtra si foemina soluta vel meretrix paciscitur pecuniam pro usu corporis, non est pactum turpe, vel saltem executio illius non est turpis, ex utraque parte; nam acceptio mercedis propter opus turpe, uti & exactio, non est inhonesta, nec virtualis approbatio sceleris: ergo ex *d. l. 5.* nihil probatur pro casu longè diverso, qualis est, si foemina soluta promissam sibi mercedem exigat per actionem.

2. Tale opus turpe habet aliquid admixtum pretio aestimabile, videlicet obsequium viro fornicationem petenti exhibitum, item periculum honoris & gravium incommodorum, quod foemina subit faciendo copiam sui corporis: ergo ratione horum justè exigit pretium, licet ratione peccati nihil possit exigere. 3. Quamvis promissio ab initio fuerit nulla, actu tamen illicito posteaposito oritur obligatio de Jure Naturali ad solvendum promissum: ergo rectè illud exigitur in Judicio.

dicio. 4. Præcedens pactum securo opere turpi
 defleçit in contractum inominatum, nempe *hinc*,
concedo tibi usum corporis, ut mihi solvas mercedem,
adeoque, facio, ut des. Sed ex contractu in-
 nominato datur actio, nempe *præscriptis verbis*:
 ergo. *¶ ad I.* Licet ibi sit sermo de lenocinio,
 textus tamen postmodum statuit generaliter, et
 stipulatione turpi, *quæ est contra honos mores in-
 terposita, denegandas esse actiones*: sed etiam tur-
 pis est illa, quando scemina soluta paciscitur mer-
 cedem pro opere illicito, & quidem, sublata im-
 punitate meretricii, etiam ab Humanis Legibus et
 Praxi prohibito & punibili. Imò etiam in hoc
 casu intervénit turpitude ex utraque parte pac-
 scentium contra Legem Naturalem ac Divinam,
 quin & Humanam, licet opere securo dare, acci-
 pere, exigere, & acceptum retinere pretium, non
 sit prohibitum: id quod etiam in lenocinio pro-
 cedit: ergo non alia, nisi materialis, inter cetera
 Legis & nostrum datur disparitas. *Ad 2. de
 turpi. l. 35. & l. 123. cit.* Sed *N. conf.* sapius pro-
 test dari obligatio Naturalis, quin tamen detur
 obligatio Civilis, seu actio, uti in pacto nudo, in pa-
 cto, quo pro adulterio promissa est merces, & ad
 adulterium jam secutum &c. *Ad 4. Iterum tractat
 eat ma.* Et quamvis per se ex contractu in-
 nomi-

nominato oriatur actio *prescriptis verbis*; ubi tamen stipulatio vel pactum turpe intervenit, Jura negant omnem actionem generaliter, ut vidimus.

Ex quibus apparet, quàm immeritò, indignè, ⁶ infulsè, & contumeliosè D. Bernardus Gletle, quondam Legum Professor Salisburgi, non admodum multis abhinc annis demortuus, in *QQ. Juris ex tertia parte Pandect. c. 6. n. 11.* fugisset imò traducat R. P. Christophorum Haunoldum, à quo tamen non modicam suæ doctrinæ partem hausit, ut patet legenti utriusque Opera, atque pro eo quòd fontem, è quo aquam tam liberaliter bibit, coronaret, uti debuisset, indecorè conspurcet, dum *lo. cit.* ita scribit: *Olim, fateor, propugnavi opinionem contrariam: sed deceptus à P. Haunoldo, qui textum in d. l. 5. C. de condict. ob rurs. caus. ponderasse sufficienter non videtur, aut forte ob penuriam temporis ponderare sufficienter non potuit: Opus enim de Justitia & Jure 6. tomis constans, senex jam, ac fessus, non tam composuit, quàm deproperavit. Hinc videas, quòd non rarò sententias proprias, sui immemor, recantet, & graves controversias operà perfunctoriâ pertractet, Leges retulisse, ac de verbo ad verbum descripsisse, plerumque contentus. Hoc est illud pulchrum encomium, quod maledicus D. Gletle calamus tanto viro, de re litteraria, tam Juridica quàm Theologica, præclarissimè merito, à maximis viris & æquis rerum æstimatoribus inter heroës sui temporis numerato, conscripsit & evulgavit, aliunde jam, si non infamis, saltem notus à censuris æquè mordacibus ac inhumanis*

(alii vocant pueriles crises vel scurriles etiam cœlumias) quibus alios quoque præstantes & magni nominis viros arrodere vel etiam lacerare præsumpsit. Major est P. Haunoldus, quàm ut ipse, vel Opus ejus Juridicum contra hujusmodi contumelias apologiâ indigeat, utpote quod seipsum satis commendat, eoque ampliùs, quòd omnem ferè Jurisprudentiam, Civilem & Canonicam, seu eruditissimis tomis complectens, Theologiæ præcipua simul ac Legum Canonumque præcepta pulcherrimè conjunxerit, rarò & vix unquam auctoris exemplò. Et (quòd pterisque summopere placuit, D. Glette autem pro sua singularitate imputabat) singularem promeritus est laudem P. Haunoldus, quòd Leges non præcisè alléget, ut illi assolent, sed ipsa etiam Legum verba adducat, ut nimirum quilibet mox dispicere possit, quid sit quantum ex Legibus probetur, & quale pondus inde accedat doctrinæ. Non deperit P. Haunoldus suos de Justitia & Jure Tractatus, neque perfunctoriè illos composuit, sed summò solertiâ & plurimorum annorum labore, perspicacissimum ingenium semper comitante. Non recantat sui immemor proprias sententias, & libet aliquando id fecisset, tam iniquè tamen propterea vapulare non debuisset, cum in tanta rerum certitate mirum & rarum non sit aliqua excidere memoria, & successu temporis aliqua profunda assequi contingat, quæ proin laudabilissimè edocentur: id quod optimis Actoribus, & sanctis quoque Patribus, non infrequenter evenisse scimus. Non ipse D. Glette nonnunquam aliqua recantavit, an non in hoc ipso loco retractat, quod prius scripsit.

ferat? Ait quidem, *se deceptum à P. Haunoldo, qui textum in d. l. 5. ponderâsse sufficienter non videtur.* Sed unde scit, *se deceptum* fuisse, cum sententia P. Haunoldi æquè imò magis vicina veritati esse demonstratur, ac opposita? Quare *ab Haunoldo* se deceptum conqueritur, cum plurimi & gravissimi DD. ante Haunoldum, & quidem ex eadem l. 5. idem senserint & docuerint? Nempe alium tunc non legerit vel inspexerit præter Haunoldum: ex quo novum apparet argumentum, quòd D. Gletle in suis lucubrationibus quàm maximè ac præcipuè Operibus & doctrinâ P. Haunoldi diu usus sit: & tamen has ipsi gratias rependit in publico typo per suam non minùs ingratham quàm inverecundam censuram. Si ritè ponderetur textus *d. l. 5.* generaliter asserens, *ex stipulatione contra bonos mores interposita denegandas esse actiones,* & id *Juris auctoritate demonstrari,* facillè vel manibus palpatur solidum fundamentum, cui sententia P. Haunoldi, ac aliorum Auctorum, qui ex eodem textu eandem jam priùs tradiderunt doctrinam, inniti meritò possit.

Aliud & longè æquius elogium P. Haunoldo Universitas Ingolstadiana posuit, & in suo Atheneo publicè suspendit, his verbis contextum: *Christophorus Haunoldus S. J. Althannensis Bojus, non tam à Natalium claritate, quàm etiamnum adolescentem inter Nobiles Aula Monacensis Ephebos adlegerat, quàm scientiarum famâ, quam postmodum ab Erudito sibi Orbe quàm ore quàm calamo comparavit, in paucis memorandus. Sex annis Philosophiam, quindecim Theologiam partim in Friburgo-Brisgoica, partim Ingolstadiana Academia*

tradidit, ea cum Ingenii profunditate, maturitate
 Judicii docendique claritate, ut merito inter sumos
 sui temporis Doctores sit computatus. Loquantur
 viri praestantiam complura in lucem edita librorum
 monumenta, quae, cum subinde Studiorum Prae-
 fectum ageret, cum ex Universa Theologia, tum
 etiam de Jure & Justitia, mira claritate doctissi-
 mè elucubravit. - - Tandem meritorum & do-
 rum plenus piè obiit Ingolstadii 22. Junii anno
 1689. aetatis suae 79.

TITULUS XXV.

De Clerico Percussore.

SUMMARIUM.

1. Quis dicatur Clericus Percussor.
2. Quae percussio sit Clericis prohibita.
3. Et cui subjaceat poena.

I **P**ercussor Clericus dicitur, qui alios verbis
 excipit vel per seipsum, vel excipit
 mandat per alios.

2 Dico I. Percussio immoderata, seu cum nota
 bili excessu, graviter, moderata autem, si fiat ab
 que justa causa & non nimis frequenter, levis
 est prohibita omnibus Clericis. 2. Moderata
 est permessa. Pars I. sumitur ex *can. 1. c.*
7. de 45. c. 1. & 2. h. t. Ratio est, quia verberatio
 gravis graviter, levis autem injustè facta leviter
 reple